

MÁJOVCI

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- Název projektu: **Šablony v SZŠ Příbram**
- Registrační číslo: **CZ.1.07/1.5.003/34.0933**
- **VY_32_INOVACE_CJ.1.10**
- ***Nástin české literatury 19.století***
- Vyučovací předmět – Český jazyk a literatura

- Autor: Mgr. Alena Šimůnková
- **Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Příbram I, Jiráskovy s**

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

POLOVINA 19. STOL. – HISTORICKÝ KONTEXT

- **1858 – almanach Máj** – převedli obecný rozpor člověka a věčnosti (Mácha) do roviny společenské - --- větší zájem o všední životní jevy – **realismus**
- rozvoj **publicistiky** – vedle vládních **Pražských novin** a lit. čas. **Lumíru** nová periodika – **Národní listy, Čas, Hlas...** - nové žánry – **fejeton, črta**
- Národní problematika odsunuta ve prospěch otázek všelidských – obecně humanitní hledisko
- Úkolem literatury je ovlivnit morálku společnosti a analyzovat její problémy ---- **sociální balada**

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

DALŠÍ ZNAKY LITERATURY MÁJOVCŮ

- po vzoru Erbenovy Kytice si kladou otázku **odpovědnosti** individua za své činy
- pravdivost literatury
- kult všednosti (důležitější než imaginace)
- ne minulost ALE současnost
- **světovost**, i když opora v domácí tradici
- změna vztahu k folklóru – ne napodobovat, pouze inspirace
- časté motivy rodinného života, kam pronikla otázka vlivu peněz na vztahy

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

HLAVNÍ PŘEDSTAVITELÉ

- **poezie: J. Neruda** (Hřbitovní kvítí, Knihy veršů, Písně kosmické, Balady a romance, Prosté motivy, Zpěvy páteční)
V. Hálek (Večerní písně, V přírodě)
- **próza: J. Neruda** (Povídky malostranské)
V. Hálek (Muzikantská Liduška)
K. Světlá (Vesnický román, Kříž u potoka)
J. Arbes (Svatý Xaverius, Newtonův mozek)
- **drama: V. Hálek** (Záviš z Falkenštejna)
- **A. Heyduk, R. Mayer, G. Pfleger Moravský...**

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

POEZIE MÁJOVCŮ - JAN NERUDA

- ***Hřbitovní kvítí*** – velká kritičnost a drsnost projevu
Básně nebyly přijaty čtenáři ani osobnostmi té doby
– sbírka označena za příliš temnou
- ***Knihy veršů*** – sociální balady i milostné básně
- ***Písně kosmické*** – kosmické dění jako proces, ve kterém lidé neustále bojují o existenci, popularizace vědy – optimismus, víra v člověka
- ***Balady a romance*** – inspirace ve folkloru, prolínání patosu a humoru (zevšedňování biblických dějů) – nedodržení žánrů
- ***Prosté motivy*** – přirovnání přírody a lidského života
- ***Zpěvy páteční*** – rekapitulace života, vyšlo posmrtně

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VÍTĚZSLAV HÁLEK

- ***Večerní písně*** – milostné básně + popis jarní přírody – pozitivní, jednoduchá metrická stavba, zpěvnost, citová naivita, bezprostřednost, upřímnost ---- přijato čtenáři
- ***V přírodě*** – přírodní lyrika – příroda zdroj harmonie
- ***Alfréd*** – vliv romantiky Máchy – tragický příběh lásky
- ***Pohádky z naší vesnice*** – sociální balady

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PRÓZA MÁJOVCŮ

- konfrontace romanticky idealizovaných představ a poznání založeného na zkušenosti
- zdůrazněn žánr **povídky** – „žánrová drobnokresba“ -
----- bohatství a mnohotvárnost života
zkoncentrovaná do jediné scény, do jediné situace
- mravoličný román
- fejeton povýšen na uměleckou formu
- odmítnutí historismu – současnost
- sociální tematika, psychologičnost

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

JAN NERUDA – PRÓZA A NOVINÁŘSTVÍ

- Prošel různými novinami a časopisy, nakonec zakotvil v ***Národních listech*** – napsal na 2 000 fejetonů a reportážních novel (cestoval do Itálie, Německa či Francie) – zaměřoval se na opomíjené jevy, všední detaily, ruch města...
- ***Arabesky*** – povídkový cyklus – místo vnějškových zápletek se soustředí na **prokreslení postav** – velká kritičnost
- ***Povídky malostranské*** – vrcholné dílo
Zde se proměňuje postoj autora k postavám.
Pokuste se vysvětlit: ***stranící, aniž by stranil ...***

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- J. Neruda se z pozice „soudce“ nešvarů stal spíše „svědkem“ --- spíše chápe, než soudí – nechá na čtenáři, aby si obrázek utvořil sám.
- Ironický a humorný tón střídá s tragickým.
- Někdy je svědkem, někdy účastníkem.
- Psychický svět postav je většinou světem snů a představ, které velmi často bývají zklamávány.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

KAROLÍNA SVĚTLÁ

- Velký inspirační zdroj našla ve Světlé v Podještědí, kam ji po smrti dcery odvezl manžel
- především ženské hrdinky – vliv francouzského „mravoličného románu“ **G.Sandové** – žena je mravnější než muž – nezištnými a obětavými činy se stává „spasitelkou“ (mesiášství)
- až přeexponovaná **dramatičnost**
- ***Kříž u potoka, Vesnický román, Kantůrčice, Frantina, Nemodlenec***

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

JAKUB ARBES

- tvůrce **romaneta** – odklon od každodennosti k prvkům tajemství a napětí --- záhada nakonec objasněna **racionálně** (místy až hororové prvky)

Svatý Xaverius, Newtonův mozek

- **sociální román** – myšlenka utopické sociální spravedlnosti ztroskotává na lidech, kteří jdou za svým cílem „přes mrtvoly“

Kandidáti existence. Moderní upíři

- Arbes klade důraz na výjimečnost a nevšednost postav a dějů – tím předznamenává nástup nové generace.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ANOTACE

- Prezentace určena pro žáky 2.ročníků. Zabývá se fenoménem májovců v české literatuře 19. století a reflektuje dobu poloviny 19. století.
- Prezentace byla vytvořena v lednu 2014 a ověřena v 2. ročníku oboru Zdravotnické lyceum ve dnech: 25.2., 27.2. a 11.3.2014.
- Je určena k výkladu daného tématu pro 3 vyučovací hodiny.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ZDROJE

- HAMAN, Aleš. *Trvání v proměně: česká literatura devatenáctého století*. 1. vydání. Praha: ARSCI, 2007. 370 s. ISBN 978-80-86078-71-7
- POLÁŠKOVÁ, Taťána. *Literatura: přehled středoškolského učiva*. 2. uprav. vydání. Třebíč: Petra Velanová, 2006. 207 s. ISBN 80-902571-6-X

